Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurI: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banI.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunI 6 fl., pe trei lunI 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése lunI 20 fr., pe trei lunI 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francI.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentul pentru Braşov administratiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunI 5 fl., pe trei lunI 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunI 6 fl., pe trei lunI 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banI. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 262. Braşov, Joi 28 Noemvre (10 Decemvre) 1896.

Un proces de sensaţiă.

Tóte ca tóte, dér la aceea lumea nu s'a aşteptat, ca un toast al Ţarului sĕ ajungă înaintea tribunalului. Şi totuşI necredibilul s'a întêmplat. Procesul de sensaţiă, ce-a decurs în ḑilele premergĕtóre înaintea tribunalului penal din Berlin, numit pe scurt procesul Lützow-Leckert, a fost în adevĕr pricinuit de toastul Ţarului, ţinut in Breslau. O rafinată intrigă politică a voit adecă sĕ esploateze acest toast pentru a denunţa şi discredita înaintea împĕratului Wilhelm pe vre-o câţI-va dintre cei mai capabilI şi vrednicI bărbaţI ai ţĕrei. Lucrul s'a petrecut pe scurt astfel:

Reproducerea oficială germană a toastului, ce l'a rostit Ţarul în Breslau ca rĕspuns la toastul împĕratului Wilhelm, a fost, precum îşI vor aduce aminte cetitorii noştri, divergentă: după cea dintâiŭ reproducere, Ţarul ar fi ḑis, că este însufleţit de aceleaşI sentimente ca „înălţatul meu tată“; după a doua reproducere, că este însufleţit de aceleaşI sentimente, „ca Majestatea Vóstră“.

Acusaţii în procesul amintit au fost lăţit prin ḑiare versiunea, că secretarul de stat de Marschall a pus în circulaţiă prima reproducere a toastului cu scop de-a supĕra clica dela curte şi de-a provoca disensiune între Germania şi Rusia. Se înţelege, că denunţarea acésta nu putea sĕ lase indiferent pe numitul secretar de stat, care a şi cerut şi dobêndit voia împĕratului de-a trage la rĕspundere pe intriganţI înaintea tribunalului.

Procesul însuşI s'a intentat pentru vătĕmarea mareşalului curţii conte Eulenburg, a secretarului de stat de Marschall şi a consiliarului de legaţiune prinţ Hohenlohe, sĕvêrşită printr'un articul, în care se ḑicea, în legătură cu toastul Ţarului, că numiţii bărbaţI de stat vor sĕ stabiléscă un guvern paralel neresponsabil şi că se conduc de influinţe englesescI. AcusaţI au fost ḑiariştii Leckert şi Lützow, alţI doi redactorI, un raportor şi un comerciant tot cu numele Leckert.

Se'nţelege, că acusaţii au fost numai uneltele celor ce conduc firele intrigei la curtea prusiană şi astfel se póte ḑice, că procesul a fost intentat indirect în contra acestora, carI au vrut sĕ se foloséscă de ocasiune pentru a delătura pe bărbaţii amintiţI, înegrindu-i înaintea domnitorului lor. Intriga însĕ a fost demascată, deşi nu autorii ei intelectualI, ci numai uneltele ei au fost pedepsite.

Un rol însemnat a jucat în acest proces comisarul criminal de Tausch, şeful poliţiei secrete politice, care are pe sufletul lui multe suspiţionărI şi denunţiaţiunI contra bărbaţilor din cercurile mai înalte. Secretarul de stat l'a demascat cu acéstă ocasiune şi primprocurorul a propus arestarea lui pentru depunerea de jurămênt fals, care propunere a fost aprobată de tribunal. Procesul a mai dovedit pe deplin, că acusările ridicate în contra ministeriului de esterne german au fost lipsite cu totul de temeiu.

Cât de mult începuse ţesătura rafinată a intrigelor sĕ molesteze şi sĕ neliniştéscă chiar şi persónele cele mai sus puse, o dovedesc şi cuvintele pronunţate înaintea tribunalului de secretarul de stat Marschall, care a ḑis: „am căutat sĕ mĕ salvez în lumina publicităţii“.

Procesul s'a încheiat LunI prin condamnarea lui Leckert şi Lützow la câte 18 lunI închisóre, a redactorului Berger la o lună, a redactorului Plötz şi a raportorului Föllmel la 500 şi 100 mărcI amendă, numai unul, Leckert senior, a fost achitat.

Acest proces, în ale cărui detailurI noi nu putem intra, este fórte instructiv şi aruncă lumină nu numai asupra lucrărei subterane a clicelor ticălóse dela curtea prusiană, dér şi asupra activităţii clicelor din alte ţĕrI.

Dér mai rĕsuscită acest proces, cu deosebire şi pentru noi RomâniI, gândul, cum o asemenea ţesĕtură de intrigI a fost în stare a denunţa şi a discredita înaintea corónei chiar popóre întregI, cum este poporul nostru. Sĕ ne închipuim numai, că, în afară de intrigele dela curte, unde noi nicI nu avem representanţI, cât nu au fost înegrite intenţiunile şi nisuinţele nóstre drepte naţionale prin sistemul de denunţare al ḑiaristicei contrare neamului nostru, şi cum acéstă pressă, unélta celor ce aveau şi au interes sĕ amăgéscă pe monarchul nostru, a ajuns ca sĕ înegréscă şi întortocheze şi cea mai nevinovată lucrare, ce se sĕvîrşesce în sînul nostru.

Da, noi RomânII mai mult ca orI şi cine am puté sĕ povestim de fatalele urmărI ale intrigei politice denunţătóre şi a stăruinţelor clicei, ce tóte le face numai sĕ nu străbată adevĕrul la urechile domnitorului.

Un sfat al lui Wlassics.

Intr'una din ḑilele sĕptĕmânei trecute, comitetul clubului tinerilor universitarI maghiarI din Budapesta s'a presentat, sub conducerea preşedintelui clubului, la ministrul cultelor şi instrucţiunei publice Wlassics, pentru a-i cere protecţia în mai multe cestiunI ale tinerimei universitare.

Ministrul, se'nţelege, a primit pe delegaţii tinerimei maghiare cu tótă afabilitatea, întreţinêndu-se mult timp cu ei şi promiţêndu-le sprijin moral şi material în mai multe cestiunI ale lor.

Cu ocasiunea acésta, după cum cetim în foile din Budapesta, ministrul a făcut amintire şi de raporturile tinerimei maghiare cu tinerii de alte naţionalităţI, punênd studenţilor maghiarI „în mod deosebit“ la inimă, ca *sĕ se pórte prietinesce cu colegii lor nemaghiarI.*

E frumos sfatul, ce l'a dat Wlassics tinerilor maghiarI. Cine ar puté însĕ sĕ crédă, că e tot-odată şi serios şi sincer?

Când studenţii ungurI arangeau demonstraţiile lor sĕlbatice şi vandalice în contra Românilor la Cluşiu, Arad etc. guvernul a tăcut şi prin tăcerea sa a aprobat „bravura“ acestor tinerI. Ba tinerii ungurI sunt tacsaţI încă pentru acele demonstraţiunI contra „Valahilor“ ca marI patrioţI.

Ce valóre mai pot avé în astfel de împrejurărI sfaturile lui Wlassics? Şi cine va mai puté fi aşa de naiv sĕ crédă în seriositatea lor.

Dér Wlassics crede, că va puté înşela lumea cu vorbe umflate, când le recomandă tinerilor ungurI sĕ fiă diplomaticI şi politicoşI.

Lucru e greu de împlinit când cine-va a crescut în fanatism şi bădărăniă. Şi ce folos pot avé astfel de sfaturI pe câtă vreme Wlassics însu-şI probézä la fiă-care pas, că e cel mai neîmpăcat adversar, împreună cu toţI soţii sĕi, faţă cu tot ce nu este maghiar. El, care în tóte faptele sale manifestéză cel mai turbat spirit de netoleranţă naţională, nu vede óre, că se face mai mult de rîs când îndémnă pe tinerii maghiarI la prietiniă cu colegii lor nemaghiarI?

Pe cât timp tinerii nu vor vedé dela părinţii şi mai marii lor, decât cele mai monstruóse esemple de ură faţă cu tot ce nu-i maghiar, nimic nu va puté influinţa asupra lor, ca sĕ-şI schimbe purtarea bruscă, duşmănósă şi respingĕtóre.

CRONICA POLITICĂ.

— 27 Noemvre.

Comisiunea alésă de Camera unguréscă pentru a redacta **rĕspunsul la discursul Tronului** a ţinut LunI o şedinţă sub preşedinţa lui Koloman Tisza. Raportorul A. Pulsky a presentat proiectul de adresă, care a şi fost primit cu unele neînsemnate modificărI.

Acest proiect, care se va presenta astădI, MercurI, Camerei esprimă în introducere cu cuvinte însufleţite „mulţămirea naţiunI“ pentru participarea Majestăţii Sale la serbările milenare, pe carI „le-a încunjurat cu gloriola sacrei corónei“. Proiectul de adresă amintesce apoi, că mesagiul de astă dată esceptional nu face amintire de raporturile esterióre.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

„Cartea négră“.

Unde dai şi unde crépă.
Prov. român.

Rĕspuns la „Cartea négră“ (A „fekete könyv“), scrisă de br. Stefan Kemény junior în 1849, şi publicată de Hentaler Jozsef în numerii 121—131 din Mai 1895 ai lui „Magyarország“ din Budapesta.

De **Axentie Severu.**

17) (Urmare).

Décă déră Românii dela Auraria, Trimpoele, Valea dosului, VâltorI, Feneş şi Galaţi, carI s'au presentat Dumineca dimineţa asupra Aurariei, s'au reîntors din Feneş, apoi numai cei 20 rĕmaşI au masacrat la Presaca 640 suflete? Nu, nu, D-lor! De Dumineca dimineţa până MarţI sunt 48 de óre. In acest timp străcurându-se faima celor petrecute Dumineca şi LunI la Auraria, (când adecă garda au tras focurI asupra Românilor şi aceştia a fugit mâncând pămênt) până la Alba-Iulia, au curs cătră Auraria în ajutorul Românilor, din domeniul Aurariei sătenii, tot RomânI, dela Gura Ampoiţei, Ţăuţ, GăurenI, Meteş, Poiana, Presaca, din domeniul Episcopiei rom. cat.

Aceştia au întimpinat şi masacrat pe cei ce depuseseră armele şi făcuseră între Feneş şi Galaţi pace cu Românii din Domeniul Aurariei. Şi acésta fără sĕ scie de cele întêmplate, dér bine informaţI de părinţii celor ce conduc şi astădI politica în Ungaria, că fugarii séu fugăriţii sunt plinI de bunurI şi de giuvaericale, carI sciau prea bine, că au sĕ trécă pentru vinars, inele şi mărgele în pungile lor.

Gróznică, ruşinósă şi vrednică de plâns a fost acea măcelărire, dér tot nu au fost omorîţI 640 de ómenI, pentru-că afară de cele trei, ce le pomenesce cu numele autorul „Cărţii negre“, celelalte femei şi copii au fost cruţaţI. Intre aceştia şi fostul ministru Lukats Bela, — şi fiiul mai mare al lui Nemegyei.

Cum-că Iancu ar fi făcut un asemenea raport generalului Puchner, nu sciu, dér chiar de-ar fi făcut, el nu a putut sci numai câţI au fugit din Auraria în 4 ḑile, până ce a venit el cu Balint în 26 Octomvre la faţa locului, dér nu şi câţI au fost în realitate masacraţI. Eră cum-că Maghiarii din Auraria nu au fost toţI omorîţI, vedem din „Cartea négră“, care ne arată, că cu óstea lui Hatvani s'au dus la Abrud din Halmagiu şi refugiaţii din Zlagna, precum şi cei ce se refugiaseră la Abrud.

Comitele Teleki, în 1890, când mĕ atacă pe mine în „Kolozsvár“ pusese numĕrul celor masacraţI la 450 şi décă subtragem din 640 ai „Cărţii negre“, cele 186 de femei şi copii, se vede, că tradiţia are dreptate. Dér fiă numĕrul mic orI mare, fapta o deplângem cu toţii.

Cum-că la 18 Octomvre, când a eşit proclamaţiunea lui Puchner, care abrógă legile „din Martie“ *) până în 23, când s'au adunat Românii în giurul Aurariei şi au tractat cu Maghiarii pentru depunerea armelor, comunicaţiunea între Auraria, Sibiiu şi Deva ar fi fost întreruptă, nu e adevĕrat. Acea comunicaţiune a fost liberă până în 4 Februarie 1849, când se retrase óstea ungurésca cu generalul Bem, după ce pierdu bătaia la salinele Sibiiului. Ea a fost ţinută liberă de tribunul Elia Măcelariu la Miercurea, şi de garda Saşilor din Săbeş, şi atuncI întreruptă în 2 ḑile, până ce alungară împĕrătescii pe Bem şi din Săbeş. S'a ţinut, prin urmare, liberă şi deschisă până după 11 Martie, când luă Bem Sibiiul. Aşa-déră pedépsa cea mare din 23 Octomvre la Presaca, n'a lovit pe MaghiarI pe nedreptul, cum scrie „Cartea négră“, séu pe neaşteptate, cum ḑic eu. Cine cunósce comunicaţiunea dintre Sibiiu, Alba-Iulia şi Auraria şi scie, că proclamaţiunea a eşit în 18 şi se va fi espediat din Sibiiu în 19, când de sigur a putut fi şi în Alba-Iulia, — póte sĕ-şI închipuéscă, că în 20, 21 până la 23 nesmintit a ajuns şi în Auraria.

*) Br. Kemeny sĕ nu fi sciut, că legile despre carI e vorba nu s'au adus în Martie, ci în Aprile? — Mirósă a apocrif! — *Aut.*

Numai de curênd cu ocasia închiderei dietei — se dice în adresă — discursul tronului a accentuat raporturile nóstre amicabile cu tóte statele; din împrejurarea, că discursul tronului acum n'a atins aceste raporturĭ, conchidem, că de atuncĭ nu s'a ntêmplat în raporturile esteriore vre-o schimbare, care ar fi putut sĕ sdruncine speranțele nóstre în durabilitatea păcii.

Proiectul de adresă se ocupă apoi cu problemele legislatorice înșirate în mesagiu și dă espresiune speranței, că va succede a regula raporturile economice cu celalalt stat al monarchiei, dér numai în casul, décă și din partea celuilalt contractant (Austria) nu se vor ridica pretensiunĭ nedrepte și postulate escesive.

*

S'anunță din Atena prin telegraf, că un **Mesagiu al Regelui Greciei** a fost adresat primului ministru. In acest mesagiu Regele dice, că dorind el ca armata sĕ fiă la înălțimea misiunei sale, a credut de nevoiă sĕ înființeze un lagĕr permanent, unde armata se va consacra cu desĕvêrșire instrucțiunei militare. Regele a mai credut de nevoiă încă ca reservele sĕ fiă chemate sub drapel în așa mod, încât ele sĕ formeze o forță de 12,000 ómenĭ. De asemenea se va constitui o comisiune de oficerĭ superiorĭ însărcinată sĕ alégă o pușcă pentru armată.

Regele crede, că mĕsurile propuse vor permite armatei sĕ atingă scopul urmărit de mult timp. Mesagiul conchide dicênd, că dorința cea mai vie a Regelui este, ca armata sĕ fiă demnă de misiunea sa. Lucrările de reorganisare vor fi inaugurate prin înființarea unui lagĕr permanent.

Acest mesagiu a produs o viă sensație. — Demisia în massă a oficerilor de cavaleriă pare a fi fost oprită de mesagiul Regelui.

Scopurile și direcțiunea politicei orientale rusescĭ.

Diarului din München „*Allg. Ztg.*" i-se scrie din Viena o corespondență mai lungă, care trateză politica orientală ruséscă. Din acest articol de deosebită importanță estragem următórele:

In timpul ultim s'a discutat mult cestiunea, că ce scopurĭ urmăresce Rusia în Orient, mai ales în ceea-ce privesce descompunerea imperiului otoman. S'a susținut și bănuiala, că cabinetul din St. Petersburg urmăresce scopurĭ speciale, ca prin protegiarea Turciei în actualul proces de descompunere sĕ-șĭ asigure favorurĭ deosebite. Părerea acésta n'a aflat rĕsunet în cabinetele continentale, carĭ sunt firm convinse, că Rusia va procede întru tóte în conformitate cu cabinetele europene și nu va căuta în nicĭ o direcțiune sĕ-șĭ asigure favorurĭ deosebite, nicĭ prin accelerarea, nicĭ prin întârdiarea procesului de descompunere a imperiului otoman. Acésta o garanteză caracterul lui Nicolae al II-lea și relațiunea dintre Rusia și cabinetele continentale. Intre Rusia și Anglia, cu tótă cochetarea miniștrilor britanicĭ, nu se va puté face nicĭ o înțelegere referitor la o procedere comună în cestiunea Turciei, fiind-că interesele Rusiei și Angliei sunt contrare în Orient și din motivul, ce e prea cunoscut, că Anglia caută în tóte cestiunile sĕ-'șĭ susțină mână liberă și décă totușĭ presentă vre-o propunere de acțiune comună, totdéuna își are gândul sĕu reservat. Ințelegerea Rusiei cu puterile continentale nu o împedecă însĕ nicĭ un scrupul.

E sciut, că nu e în interesul Rusiei sĕ favoriseze formarea unei Armenii independente, séu sĕ încorporeze părțile turcescĭ ale Armeniei, căcĭ și-ar mări numai năcasurile cu Armenii proprii, carĭ sunt de-un caracter fórte intrigant. De altă parte nu e în interesul Rusiei nicĭ sĕ introducă o stabilitate la Bosfor, ajutând Turciei sĕ-'șĭ aranjeze afacerile, ci va lăsa, ca procesul de descompunere al Turciei sĕ-șĭ facă mersul natural, așteptând momentul când mai cu efect își va puté validita interesele în Orient. Acesta e modul de judecare al cabinetelor continentale și astfel procederea comună a acestora cu Rusia pare pe deplin asigurată.

Politica orientală a Rusiei se îndrepteză astădĭ mai mult asupra Asiei de mijloc, unde are încă mult teren de activitate.

SCIRILE DILEI.

— 27 Noemvre.

In causa mandatului de deputat dietal dela Brașov, devenit fără stăpân prin numirea lui Karl Schnell în postul de notar public r., după cum scim, „Magyarország" rĕspândise scirea, că Ungurii din Brașov sunt hotărîțĭ sĕ alégă acum un deputat din sînul lor și nu dintre Sașĭ. Numita fóiă spusese și aceea, că șansele cele mai marĭ le are d-l advocat Pap Arpad și că dênsul va păși cu program opozițional. La acéstă scire, fóia ungurésca din loc rĕspunde declarând, că în adevĕr „Comitetul esecutiv al Ungurilor din Brașov" doresce cu mic cu mare, ca unul dintre deputații Brașovului sĕ fiă ales dintre Maghiarĭ. Intrebarea mai e numai, „*décă a sosit pentru acésta plinirea timpului*"? Dér și în privința acestei întrebărĭ e sigură fóia ungurésca, că Ungurii se vor înțelege între sine pe deplin. Ce privesce persóna lui Pap Arpad, „în urma activității și a declarațiunilor, ce acesta le-a făcut în Comitetul esecutiv", fóia ungurésca crede imposibil, ca acesta, la cas décă ar candida, sĕ candideze cu program opozițional.

—o—

Societatea de cultură macedo-română. Pe diua de erĭ consiliul de 25 al societății de cultură macedo-română din Bucurescĭ a fost chiămat la o întrunire. La ordinea dilei au fost puse mai multe cestiunĭ importante.

—o—

Visite la Căldărușanĭ. D-l N. Fleva, care a condus manifestația sgomotósă din Bucurescĭ în favórea Metropolitului-Primat osândit, i-a făcut acestuia Dumineca trecută o visită la Căldărușanĭ. In diua premergĕtóre, spun foile din Bucurescĭ, a fost la Căldărușanĭ noul prefect de Ilfov, d-l Luca Ionescu, care, se dice, că a dus Metropolitului o scrisóre a ministrului de culte Mîrzescu. Pe diua de Lunĭ era așteptat la Căldărușanĭ însușĭ ministrul de culte Mîrzescu. Se înțelege, că aceste visite stau în strînsă legătură cu intențiunea guvernului de a dobândi revisuirea procesului Metropolitului.

—o—

Intrarea voluntarilor în armata activă. Am mai fost amintit deja, că acei voluntarĭ, carĭ îmbrățișéză cariera militară numai așa pot sĕ se înactiveze, décă serviciul de înactivare se începe numai decât după absolvarea anului de voluntar și voluntarii fac serviciu timp de 6 lunĭ la trupă cu rangul de cadet-sergent-major. Ministrul comun de rĕsboiŭ însĕ, printr'o ordinațiune mai nouă dispune, ca toțĭ comandanții respectivelor trupe sĕ raporteze până în 10 Decemvre a anului despre acei voluntarĭ, carĭ fac serviciul de trecere în armata activă, décă sunt orĭ nu apțĭ pentru a se înactiva?, ér décă nu, atuncĭ numai decât vor fi eliberațĭ dela serviciul de înactivare.

—o—

Armata grecéscă contra duelului. Din Atena se telegrafézâ, că ministrul de rĕsboiu printr'o ordinațiune a șters duelul din armata grecéscă. In fiă-care garnisónă s'a compus un juriu de onóre constătător din trei oficerĭ, carĭ vor avea sĕ judece asupra tuturor afacerilor de onóre, ce se vor ivi între oficerĭ. Contra hotărîrilor acestui juriu se póte apela numai la tribunalul suprem instituit în Atena, care e compus din oficerĭ din statul major sub președinția celui mai bĕtrân comandand de brigadă. Contra hotărîrei tribunalului suprem nu póte apela nimenĭ. Cu tóte aceste juriile de onóre pot sĕ încuviințeze duelul în tóte casurile, unde e vorba de cele mai grave vĕtĕmărĭ de onóre.

—o—

Crescerea venitului din monopolul tutunului. Datele statistice din cele trei lunĭ dintâiŭ ale anului acestuia stabilite de către ministrul de finance ungar arată, că în acest prim cuartal venitul din monopolul tutunului în raport cu primul cuartal al anului trecut s'a urcat cu 857,664 fl. Consumul tutunului pentru pipă a scădut, ér a țigărilor din contră a crescut. Din țigările Operas s'au vêndut 7,898,000 bucățĭ; Regalitas 4,237,000 bucățĭ (față cu 5,519.000 bucățĭ a tr.); Britanica 20,556,000 (—718,000); Cuba, 69,823.000 b. (+3,109 miĭ); Portorico 51,215,000 b. (+4,757,000); Virginia 23,203,000 b. (+2,300.000). Venitul tutunului pentru pipă 15,302.404 fl. (—133,067 fl.), al țigărilor 13,267,422 fl. (+574,367 fl.), al țigaretelor 5,134,876 fl. (+414,604 fl.), al Havanelor 64.311 fl. (+ 6,324 fl.), apoi pe alte țigărĭ 2.875892 fl.) (+104.853 fl.). Suma totală este 33,852,271 fl. (+857,664 fl.).

—o—

Societatea de lectură „Andreiŭ Șaguna" din Sibiiu învită la *Ședința publică*, ce se va ține Vinerĭ, în 29 Noemvre st. v., în memoria Marelui Archiereu Andreiŭ, în sala cea mare a edificiului nou seminarial. Inceputul la 7 óre séra. Ofertele benevole în favorul societății se vor chita cu mulțămită pe cale publică.

Program: 1) Două cântărĭ pentru cor, de G. Dima: a) „Pre tine te lăudăm"; b) „Sfânt, sfânt, sfânt"; esecutate de corul seminarial. 2) „George Lazăr și renascerea culturei naționale", disertație de Ioan *Dobre*, cleric în cursul al III-lea. 3) „Duo" pentru 2 violine de I. F. Mazas, esecutat de Ioan *Mateiu* și George *Henția*, clericĭ în cursul I. 4) „Diua învierii", poesie de George Coșbuc, declamată de Ilie *Hociotă*, cleric în cursul I. 5) „Un obiceiŭ de Crăciun pe Valea Hârtibaciului" de Iacob *Manuil*, cleric în cursul al III-lea. 6) „Haimana", cançonetă comică de V. Alexandri, predată de Traian V. *Motora*. cleric în cursul al III-lea. 7) „Un regret", de N. Popovicĭ, esecutat de corul seminarial.

—o—

Coróne eterne. Din incidentul morții d-nei *Matróna Sidiana Vasiu* din Abrud-sat, întêmplată în 13 (25) Noemvre c., d-nul *George Visia* din Zlatna ni-a trimis prin P. O. D-n protopop Ioan Petric, în locul unei cununĭ peritóre, *10 flor.* drept coróna eternă la „*fundațiunea iubiților rĕposațĭ*" pentru ajutorarea școlarilor românĭ sĕracĭ. Primindu-se de subscrisul comitet parochial, se chitéză acéstă sumă în acest mod și se arată, că s'a adaus la numita fundațiune. *Brașov*, 24 Noemvre v. 1896: *Comitetul parochial român gr. or. din cetatea Brașovului.*

— o—

Băile de vapor din loc vor puté fi puse la disposiția publicului numai cu diua de Vinerĭ, 11 Dec. n.

—o—

Rectificare. In N-rul 261 al „Gaz. Trans." pag. 1 colóna III jos în loc de „emană din instituția generósă a Sultanului" este a se ceti emană din *inițiativa*" etc., ér pe pag. 2 col. II rêndul 15 de sus

---

Iancu scrie în raportul sĕu, că „Duminecă în 23 Octomvre domnii din Auraria au chiămat pe Românii din Domeniul Aurariei, ca sĕ se consulteze și împace cu ei".

Fiă cum va fi fost, atât e sciut, că faima sbóră; din 18 până Sâmbătă în 21 când se ține têrg de sĕptĕmână în Alba-Iulia, negreșit ea va fi pĕtruns și până acolo. Apoi cărăușii și sfărnarii de bucate, carĭ vin din tóte părțile munților pentru a se provedé cu de-acestea, precum și cei ce veneau în acel timp după vin, vinars, la Alba-Iulia, reîntorcêndu-se în acea di și nóptea până în 23 acasă, au dus cu sine tóte scirile, ce le audiseră *la țeră**) fără a-le afla acelea muntenii dela prefecțĭ, tribunĭ, său din Gazete.

Eară, ca sĕ aprindem o adevĕrată lumină, care se lumineze tuturor aducem un document original despre cele ce se petrecuseră în 23 și 24 la Auraria, găsit în prețiósa colecțiune a canonicului vicar gen. și preposit la capitul și Consistoriu Metrop. în Blașiu I. M. Moldovanu. Ecă documentul:

Präs. 8-ten Februar 1851.

Nr. 456/91

Cătră
Inclytulu Ces. Reg. Iudeciu Criminale a Districtului Belgradului
umilita Rugare
acelui inlontru scris Ioanne lui Lukats pentru ca se se ise ie-e Causa la neîntardiata Cercetare si dejudecare.

T. B. 3

Timbru de 15 cr.

Inclytu Ces. Regiu Iudeciu Criminale!

La 24 Octobr. 1848 poporulu din Zlathna și din Tenutulu vecinu, infuriatu asupra Gardistelor Magiari, — carĭ in diua mai dinainte, cu una perfidia, candu se tracta despre pace, și descarcara puscele sale, și asternura mai multi Românĭ morti la pamentu — Cauta din casă în casă după aceia, si, aflandui, pre carii il scieau cu vini anumite inthinati, ii puscau fora de a mai intreba de cineva. Asia impuscara intre altii pre Cocisiulu armênului Simonka, pre Gaba, și pre Andreiu Pruner, care, Pruner, ucisese in diua trecuta pre Georgiu Bozesian, Ciganulu. Impuscatoriul lui Pruner și Gaba fŭ Bulza Tim. Fapta lui remase în tăcere până în luna Noembr. an. tr., când luându-se prin comissiunea Militare (d-l căpitanu Nalik) Bulza Tim la întrebare pentru acea faptă, redimându-se pe mărturisirea a vre doi altii aseminĭ șieșĭ, rĕspunse: cum che dênsul la poronca mea ar fi împuscat pre Pruner, și pre Gaba. La acéstă mărturisire io numai decât fusei închis, și zac până adĭ în prinsórie, preste două lunĭ, ĕră Bulza Tim împușcătorul umblă cu pălăria pe una urechie d'intr'una cresma într'alta. Din care împregiurare s'ar parea, che nu atât după uciderea lui Pruner Andras se cauta, che atuncĭ ucigasiu Bulza Tim n'ar puté umbla slobod, catu dóră din alta causa io sunt persecutat, macar che în dilele acele mĭ-am espus viéța pentru apararea mai multor familie de Armeanu și de Magiar în Zlatna.

Inclytu Ces. Regiu. Iudeciu Criminale! Starea causei mele din multe Instantie, care io le am asternut catra Inaltul Ces. Reg. Guberniu, și care după părerea mea până acum vor fi transpuse Inclytului Ces. Reg. Judeciu Criminale, cred, che e cunoscuta înaintea acestuasi Inçlytu, și din urmatória tractare acei causa, sperezu che se va dovedi și nevinovatia mea. Decĭ, ce io prin aceasta umilita Rugare am vrut a cere dela Inclytului Ces. Reg. Judeciu Criminale e: ca acelasi se se indure fora intardiere a mi lua causa mea la cercetare si la dejudecare; Si aceasta mai vertosu din acelu motivu, che afara de aceea, che sunt impiedecatu dela Deregatoria mea, și prin urmare si dela Beneficiulu mieu, mie ca unui omu veduvu îngreunat cu mai multi prunci mici, acum preste dóe luni repitu din migiuloculu acelora, mi-se prepadesce tóta casa si averea mea, care după ce voiu fi aflatu si declaratu de nevinovatu, precum sperezu, nicĭ domnulu Capitanu Nalik, carele a binevoitu a me pune la prinsória, nicĭ Bulza Tim dupa a carui marturisire mi-se facu mie aceasta rusine, si stricare, nu se voru pleca a mi-o înturna atata paguba, cate mi casiunara.

Rugandu-me pentru gratiósa resolutiune cu profunda plecatiune remân alu Inclytului Ces. Reg. Judeciu Criminale.

Umilitu servu

Ioanne Lukats,
parochu resaritênu în
Zlatna. Din prinsórea în Belgradu.

(Va urma.)

*) Locuitorii din Munții apusenĭ numesc părțile Transilvaniei, ce sunt în giurul munților „*țeră*"; mĕ duc „în țeră" însemnă: mĕ duc afară din munțĭ.

în jos în loc de: „s'ar fi străcurat vre-o necesitate“, este a se ceti: „s'ar fi străcurat vre-o *neesactitate*“.

Societatea „România Jună“ din Viena.

Din raportul anual al Societății academice social-literare *„România Jună“* din Viena pe al 26-lea an administrativ (1 Oct. 1895—30 Sept. 1896), care raport a apărut dilele acestea, — aflăm cu bucuriă, că acéstă societate an de an merge înainte, aducênd tot mai marĭ servicii naționale nu numai tinerimeĭ nóstre academice, ci s'ar puté dice, că întregeĭ coloniĭ române din Viena, care aflându-se în mijlocul unuĭ element străin și atât de isolată de massele poporuluĭ nostru, găsesce în acéstă societate un centru social și cultural românesc, atât de dorit și binevenit pentru ea.

„România Jună“ este una dintre cele mai vechĭ și maĭ de frunte între societățile studenților românĭ, în jurul căreia sunt întrunițĭ an de an tinerĭ din tóte țările locuite de Românĭ. Mulțĭ dintre eĭ au se mulțăméscă acesteĭ societățĭ deșteptarea lor națională, ba uniĭ chiar și învĕțarea limbeĭ lor materne, pe care înainte de-a fi întrat în sînul aceste Societățĭ nu avuseseră ocasiune de a o învĕța.

Cel maĭ însemnat moment din viéța Societății a fost serbarea jubileuluĭ sĕu de 25 de anĭ, ce a avut loc în primăvara acestuĭ an. Serbările jubilare au dat Societății ocasiunea, de-a se manifesta cu multă demnitate, storcênd stima și admirația străinilor. Representantul „Germaniei“ a celeĭ maĭ însemnate societățĭ nemțescĭ din Viena, s'a esprimat cu ocasiunea aceea astfel: „Cu drept invidiez pe membriĭ „Româniéi June“ pentru nobila însuflețire, de care sunt cuprinșĭ. *Mulțĭ dintre noĭ ar puté lua viu esemplu dela D-Vóstră, cum trebue cine-va a-șĭ iubi limba și națiunea*“.

Secțiunea însărcinată cu edarea Almanachuluĭ nu peste mult va fi gata cu lucrările sale. Intârdierea a provenit din causa multuluĭ material și al timpuluĭ scurt.

Secțiunea pentru întemeiarea unuĭ alumneu pe séma studenților lipsițĭ n'a primit încă cele maĭ multe dintre listele de colectare. D-niĭ, carĭ au primit asemenea liste, sunt rugațĭ a-le înainta cât maĭ curênd.

In decursul anuluĭ Societatea a arangiat maĭ multe întrunirĭ, carĭ tóte au avut caracterul unor adevĕrate petrecerĭ românescĭ, fiind cercetate și sprijinite cu căldură din partea coloniei române din Viena. In total, membriĭ societății desvóltă un zel deosebit atât față de societate, cât și față de studiu. In anul de față s'au promovat la gradul de doctor în medicină 6 inșĭ; în locul lor Societatea a primit alțĭ 8 membri noĭ. S'au ținut nu maĭ puțin ca 14 ședințe ordinare și 4 literare. S'au presentat 13 operate, carĭ după cetire au fost criticate în mod serios și obiectiv.

Din fondul societății au fost ajutorațĭ 2 membri cu bilete de amédĭ la masa studenților pentru 5 lunĭ, 3 au primit ajutóre în banĭ din câte 20—25 fl., ér doĭ de câte 10 fl. In localitățile societății au avut cuartir gratuit 2 membri.

In cursul anuluĭ s'au înscris între membriĭ fundatorĭ ai Societății solvind câte 50 fl. Escel. Sa Metropolitul *Ciupercovicĭ* al Bucovinei, P. S. S. Episcopul *Popea* dela Caransebeș și institutul *„Ardeleana“* din Orăștiă. Au donat câte 50 fl. d-niĭ: P. *Cassoti*, C. *Brancoveanu* și A. *Filipescu* din Bucurescĭ.

Averea în banĭ a Societății la 30 Sept. 1896: *12,655 fl.* 41 cr. Averea totală: 13,722 fl. *Numĕrul membrilor ordinarĭ*: 31, dintre carĭ 12 din Transilvania, 6 din Bucovina, 4 din România, 4 din Banat, 4 din Ungaria și 1 din Austria.

Musică.

„Creațiunea“ de Haydn. Dintr'un raport al dirigentuluĭ reuniuneĭ de cântărĭ săsescĭ, R. Lassel, relativ la producțiunea de mâne (10 Decemvre n.) a admirabiluluĭ oratoriu *„Creațiunea“* de Haydn, estragem următórele:

Au trecut 100 de anĭ, de când Iosif Haydn a lucrat la „Creațiunea“ sa și peste vre o doĭ anĭ vom serba centenarul primeĭ producțiunĭ a acesteĭ opere în Viena (19 Ianuarie 1899). Haydn era atuncĭ de 67 de anĭ... E vorba dér de opera unuĭ bĕtrân, ce s'a scris înainte cu 100 de anĭ. N'am fi în drept a vorbi decĭ în sens îndoit de o operă *vechiă?*

Și totușĭ nu o putem numi vechiă, decât numaĭ cu privire la timp; ce se atinge însĕ de valórea eĭ internă musicală, de efectul eĭ asupra ascultătoruluĭ, de importanța eĭ istorico-musicală, ba și de forma eĭ, acéstă creațiune a luĭ Haydn este o operă atât de viuă și de-o valóre atât de nemicșorată în viața modernă musicală, încât puține vom afla asemenea eĭ în întréga literatură musicală. Este ca un stejar secular, care în fiă-care an strălucé în haină tînĕră, escitând de departe bucuria privitoruluĭ și admirațiunea luĭ ca un simbol al uriașeĭ puterĭ a natureĭ.

O sută de anĭ dela prima producțiune! Și totușĭ fiă-care va simți adĭ ca și atuncĭ ceea ce s'a scris după prima esecutare a opereĭ: „Pietate, admirațiune și cel maĭ curat entusiasm ișĭ schimbase locul în inima ascultătorilor“. E în operă ceva ca o putere a unuĭ fenomen natural, ce ne captivéză cu desĕvêrșire și ne stórce admirare și pietate....

E în adevĕr interesant și înălțător a ceti cum deja în primiĭ anĭ după cea dintâiŭ producțiune în Viena, acéstă operă șĭ-a făcut turneul sĕu prin tóte orașele musicale din Europa, cum tótă lumea musicală se întrecea în a aduce onorurĭ și distincțiunĭ măgulitóre compositoruluĭ eĭ. Totodată însĕ, și acésta este încă și maĭ important pentru însemnătatea compositieĭ— acéstă operă artistică a luĭ Haydn a dat inpulsul înființăriĭ unuĭ mare numĕr de reuniunĭ chorale în Germania și alte țĕrĭ. In fine acest orator a rĕsbit în prima jumĕtate a veaculuĭ nostru până în cele maĭ micĭ orașe...

Intre Sașĭ, *Sibiienii* au fost ceĭ dintâi, carĭ se pot lăuda, că deja treĭ anĭ după prima producțiune în Viena au esecutat și eĭ în Sibiiu întreg oratoriul. Despre acéstă producțiune din anul 1802 „Siebenbürger-Bothe“ de atuncĭ a publicat un scurt și interesant raport, ér tot despre ea scrie și un preot săsesc în terminĭ fórte însuflețițĭ, spuind că orchestra era compusă din vre-o 80 persóne.

S'a pretins, că o producțiune s'ar fi ținut și la Brașov în 1839, dér despre acésta nu s'au aflat date.

Producțiunea de acum a oratoriuluĭ luĭ Haydn în Brașov este o nouă verigă în lanțul întrerupt de concerte vocale maĭ marĭ ale Reuniuneĭ de cântărĭ săsescĭ. Și de astădată Reuniunea filarmonică a oferit cu prevenire colegială binevoitorul eĭ concurs.

O specială întroducere în oratoriu nu va fi de lipsă, Opera fiind destul de poporală și ușor de înțeles; se recomandă numaĭ procurarea și cetirea cu atențiune a textuluĭ înainte de producțiune.

(„Creațiunea“ precum am anunțat se va produce Joĭ și Duminecă séra în sala Hoteluluĭ Nr. 1).

ULTIME SCIRĬ.

Bucurescĭ, 8 Dec. In ședința de adĭ a Camereĭ, d-l Ionel *Grădișteanu* cere esplicațiunĭ relativ la causele retrageriĭ cabinetuluĭ Sturdza. Guvernul sĕ arate cuvintele pentru carĭ a venit la putere actuala formațiune; este un guvern cu o nouă direcțiă, orĭ este continuarea guvernuluĭ Sturdza? Și în casul acesta pentru ce d-l Sturdza s'a retras? In special d-l Stoicescu, noul ministru de esterne, e dator sĕ spună, ce politică va urma, și décă e hotărît sĕ continue politica d-luĭ Sturdza, orĭ vré sĕ mănțină declarațiunile făcute în oposiție în cestiunea națională? In fine întrébă, décă se adeveresce svonul împăcăreĭ guvernuluĭ cu d-l Fleva?

Bucurescĭ, 8 Dec. Ministrul-președinte Aurelian a declarat adĭ în Cameră, în cursul discusiuneĭ, că guvernul doresce o soluțiune pacînică a cestiuneĭ Metropolituluĭ-Primat.

Privitor la împăcarea cu d-l Fleva și grupul sĕu, circulă érășĭ scirĭ contradicĕtóre. Se dice, că d-l Sturdza a declarat, că nu admite nicĭ împăcare cu d-l Fleva, nicĭ modificarea legeĭ sinodale, ci numaĭ o propunere de revisuire a sentințeĭ Sinoduluĭ. După alțiĭ, tratările cu d-l Fleva s'au întrerupt pentru-că acesta pretinde, ca doĭ bărbațĭ din grupul sĕu sĕ priméscă portofoliurĭ în ministeriu.

Constantinopole, 9 Decemvre n. Greciĭ din Galata amenință, că vor pune la cale o manifestațiune contra sfințiriĭ capeleĭ gr. or. române.

Berlin, 9 Dec. n. Tribunalul a respins propunerea de a pune pe Tausch pe picior liber cu cauțiune; acesta amenință, că va face desvĕlirĭ sensaționale.

Literatură.

Abonamentul „Familieĭ“ scădut. Voind a rĕspunde la o dorință manifestată din maĭ multe părțĭ și în maĭ multe rêndurĭ, începênd din 1 Ianuarie viitor reducem abonamentul „Familieĭ“ pe an în loc de 10 fl. la 8 fl., pe $^1/_2$ de an, în loc de 5 fl. la 4 fl., pe $^1/_4$ de an, în loc de 2 fl. 70 cr. la 2 fl. In România pe an, în loc de 25 leĭ, la 20 leĭ.

Aducênd acéstă înlesnire pentru abonare rugăm pe toțĭ amiciĭ foiĭ nóstre sĕ binevoiéscă a ne da sprijinul întru rĕspândirea întreprinderiĭ nóstre, recomandându-o și altora și făcêndu-ne cât maĭ multe abonamente nouĕ, — ca astfel sĕ fim în stare a mănținé și în viitor prețul redus și eventual sĕ-l maĭ scădem.

Acéstă reducere ne silesce tot-odată sĕ rugăm pe toțĭ abonațiĭ noștri sĕ ne rĕspundă prețul regulat și înainte, căcĭ cu abonamente plătite neregulat și ulterior, nu putem susține fóia.

„Familia“ va apĕré și în viitor odată pe sĕptĕmână, pe câte o cólă și jumĕtate, adecă pe 12 pagine tipărite des, ilustrată din ce în ce maĭ bogat și avênd peste 40 de colaboratorĭ.

Oradea-mare, 5 Decemvre 1896.

Editura „Familieĭ“.

*

Compas românesc, anuar financiar de *Petra-Petrescu*, *anul IV*, conține: date statistice asupra tuturor băncilor românescĭ; ordinea lor după aniĭ de înființare, după capitalul social, după total, după localitățĭ și după comitate; tragerile la sorțĭ a efectelor de loteriă; Legea comercială ungară (finea) cu următórele materiĭ: afacerĭ comerciale, conceptul lor; dispozițiĭ generale despre afacerile comerciale, încheiarea lor, îndeplinirea afacerilor comerciale, cumpărarea; afacerĭ de comisiune, de spedițiune, cărăușiă, antreposite; asigurărie; afacerĭ de editură și sensariă. — De vêndare la autor în Brașov; prețul (incl. porto) 80 cr., pentru România 2 leĭ.

*

A apărut și se află de vêndare în libraria archidiecesană din Sibiiu: **Preotul din Wakefield**, narațiune de Oliver *Goldsmith*. Tradusă din limba englesă de *Dr. P. T. Prețul 60 cr.*, cu porto postal *70 cr.*

*

A apărut și se află în deposit la libraria E. Sracoe & Comp. în Bucurescĭ: **Asupra însemnătățeĭ studiilor orientale cu privire specială la Românĭ** de *Th. Avr. Aguletti*, profesor la cursul superior al liceuluĭ din Buzĕu. Acéstă disertațiă constătătóre din 40 paginĭ, este dedicată d-luĭ Const. C. Moisil. După introducerea în care definesce autorul ce înțelege sub orientalism, tractéză însemnătatea studiilor orientale din punct de vedere general scientifico-speculativ și trece apoĭ la importanța ce o au sciințele orientale pentru noĭ Românii, relevând în deosebĭ momentele naționale, politico-diplomatice, comerciale și religióse.

*

Calendarul „Lumeĭ ilustrate“ e unic cul în privința conținutuluĭ sĕu interesanși frumos. Chiar acelora, carĭ nu obicĭnuesc întrebuințarea calendarelor, încă le este folositor pentru bogatul sĕu cuprins de anecdote, pentru partea umoristică, precum și pentru povestirile și novelele sale. Pe lângă acésta conține 121 de ilustrațiĭ care-i alcătuesc o adevĕrată podóbă. Intre altele găsim familia regală, toțĭ miniștriĭ, Fleva, Delavrancea, Speranță și alțĭ 30 scriitorĭ, ale căror opere ocupă un loc de frunte în literatura română. Prețul acestuĭ calendar este numaĭ de 70 cr. Ediția simplă 45 cr. Se vinde cu acelaș preț la toțĭ librariĭ precum și la editorul Ig. Hertz, Bucurescĭ.

DIVERSE.

Influința cântăriĭ. Din incidentul căsătorieĭ principeluĭ de Neapole cu Elena principesa de Montenegru, regina Margherita dise către curtesana sa următórele: — Sperez, că acușĭ, după ce voiu deveni bunică, regele nu-mĭ va maĭ interdice de a purta ochelarĭ. Lucrul acesta, cu ochelariĭ, deja a causat multă gălăgiă în familia regéscă italiană. De câte-orĭ ișĭ afla regele soția, cetind cu ochelarĭ, mânios îĭ dicea: — „Dér te rog, Margherito“, lasă la o parte ochelariĭ!“ Décă după acésta regina nu-șĭ lua jos ochelariĭ, regele continuă: — „Margherit'o, décă nu puĭ la o parte ochelariĭ, atuncĭ — încep sĕ cânt!“ Regina are un simțĕmênt musical fórte fin și nimic nu o genéză maĭ mult, decât tonul fals. De cântarea falsă a soțuluĭ eĭ așa se teme Regina, încât orĭ-ce îĭ împlinesce, numaĭ sĕ înceteze cu disarmonia.

O aventură a Țaruluĭ. Scriitorul german Schütz enaréză următórea aventură a Țaruluĭ în cartea sa apărută de curênd și întitulată: „Rusia modernă“: Țarul, când s'a dus la esposiția din Nisne-Novgorod, pe tren i-a atras atențiunea signalul pentru accidente. — „Sĕ nu facem óre o încercare cu el?“ întrébă rîdênd Țarul pe adjutantul sĕu. — „Ar fi bine“, rĕspunse adjutantul. Atuncĭ Țarul apăsă de nasturele signaluluĭ. Intre ceĭ ce se aflau în cupeul vecin acésta a produs mare nelinisce. Trenul numaĭ decât s'a oprit. — „Sĕ rĕmânem puțin aicĭ“, dise Țarul și numaĭ după aceea sĕ dete jos din cupeu. Suita îĭ urmă. Era un timp fórte frumos și Țarul a plecat la preâmblare. De-odată se întâlni cu un despărțĕmênt de soldațĭ. — „Stațĭ!“ strigă oficerul comandant. Țarul și suita Sa merse maĭ departe. — „Stațĭ!“ strigă a doua óră. „Garda acésta păzesce pe Țarul!“ — „Așa déră pe mine“, dise Țarul rîdênd, și pășĭ apoĭ spre comandantul gardeĭ, l'a lăudat și l'a cinstit cu ceea ce a avut în buzunar, țigărĭ și alte mĕrunțișurĭ.

Sfaturĭ către un colaborator. Un redactor al uneĭ foĭ americane avea un colaborator estern, ale căruĭ manuscripte îĭ făceau mult de lucru. Redactorul odată îĭ dădu următorul sfat: „Décă d-ta veĭ putea scrie fără a întrebuința condeiu și cernélă atuncĭ te rog fă-o. Scrisórea d-tale atuncĭ ar fi fórte legibilă, ér pe noĭ dela redacțiă nu ne-aĭ face așa curioșĭ. Décă însĕ nu veĭ puté încunjura condeiul și cernéla, atuncĭ cel puțin nu folosi hârtiă sugĕtóre. In general silesce-te a scrie cât se póte de nelegibil, deórece culegĕtoriĭ numaĭ atuncĭ se vor bucura de manuscrisul d-tale. Un culegĕtor inteligent n'are maĭ mare bucuriă decât atuncĭ, când ișĭ petrece timpul cu descifrarea uneĭ scrisorĭ nelegibile. Grijesce de subscriere, nu cumva sĕ-o pótă ceti cineva. Culegĕtoriĭ sciu și așa numele și conumele tuturora, de aceea subscrierea legibilă e superfluă. Facĭ fórte bine, că scriĭ pe ambele fețe ale hârtieĭ și décă nu-țĭ încape astfel, atuncĭ maĭ bine scrie cruciș peste rêndurĭ, decât sĕ maĭ folosescĭ altă fiă curată. Când căpĕtăm un astfel de manuscript, atuncĭ par'că ne simțim în al șépte-lea ceriu și numaĭ atâta maĭ dorim, oh! de-ar fi lângă noĭ și autorul!“

Călindarul Plugarului pe 1897, edat de Tipografia „*A. Mureşianu*“ din Braşov, a eşit de sub tipar şi se espedéză dilnic. Acest călindar întră acum în anul al 5-lea, avênd un cuprins tot mai bogat şi mai interesant. De astă-dată în călindar se cuprind şi mai multe chipurĭ frumóse. Pe pagina primă se află portretul fericitului întru pomenire *Ioan Barac*, marele scriitor poporal dela începutul acestui veac, ér în text se află scrisă istoria vieţei şi lucrărei lui. Partea calendaristică este mai bogată ca până acum, îndreptându-o şi îmulţindu-o după trebuinţele ivite, însemnând până şi evangeliile, ce sunt a se ceti în fiă-care Duminecă. Pentru a economisi din spaţiu, mĕsurile dĕ lungime şi greutate, competinţele de timbre şi tacse, taxele pentru postă şi telegraf etc. s'au cules cu litere micĭ de tot. Mai ales tarifa pentru telegrame şi taxele postale pentru scrisorĭ şi pachete s'au adus pe lung şi pe larg după cele mai nouĕ ordinaţiunĭ postale. Têrgurile sunt de-asemenea îndreptate şi corectate. Urméză Introducerea de Ioan *Georgescu*, şi apoi vine parte literară. Acéstă parte este mult mai bogată ca în călindarele din anii trecuţĭ, cuprindênd ea singură vre-o 42 pagine cu cele mai frumóse istorisirĭ, poesii etc., tóte scrise pentru popor şi fórte interesante. In partea economică de-asemenea se află o seriă bogată de articulĭ de mare interes pentru plugarĭ, precum: Rotaţiunea în economia comassată, Lucrarea pămêntului, Tovrĕăşiile economice, Intrebuinţarea vacilor la lucru, Păşunatul vitelor, Văruitul grâului de sĕmênţă, Legumile bostănóse, Culesul şi pĕstratul pómelor şi altele. La urmă vin felurite poveţe, glume etc. cum şi o mulţime de anunţurĭ.

Călindarul se află de vêndare la „Tipografia A. Mureşianu“ în Braşov şi la librăria N. Ciurcu; costă şi de astă-dată *numai 25 cr.*, ér trimis prin postă 30 cr. Celui ce cumpĕră de-odată mai multe esemplare, li-se dă rabatul cuvenit.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior**

Cursul la bursa din Viena.
Din 8 Decemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.25
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	122.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.20
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.30
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.15
Imprum. ung. cu premii	151 —
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	136.75
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de argint austr.	101.35
Renta de aur austr.	122.70
Losurĭ din 1860	143.25
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	933.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	402.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	364.10
Napoleondorĭ	9.53
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.85
London vista	119.90
Paris vista	47.50
Rente de coróne austr. 4%. . .	100.80
Note italiene	43 42½

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren mixt	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10 —	8.05		8.05	2 00	pl.	Viena . . .	sos.	1.55		1.55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		**Budapesta**		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.19		Szolnok . .		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P.-Ladány . .		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare .	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4 38	7.43	2.19	3.03	2.50		Mezö-Telegd .		10.07	7 10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6 13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca . . .		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia . . .		8.32	5.49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău . .		6.54	3.18			7.37
8 34	10.37	8.21	6 59	5 55	sos.	Cluşiu . . .	pl.	6.13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10.45	tr. pers. 4.35	6.45
9.06	11.27	9.09	2 52	6.27		Apahida . .			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10.40	4 45	7.27		Ghiriş . . .		Tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12.57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea . .		Teiuş Arad Budapest	3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1.09	11 49	6.08			Uiuóra . . .			2.49		2.08	4.27
11.09	1.16	11.59	6 19			Vinţul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	11.40	12.29	6.57	8.17		Aiud . . .			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.55	12.55	7.30	8.33	sos.	Teiuş . . .	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05		1.30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29		12 57	3.06
12.33		2.08				Crăciunel . .			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blaşiu . . .		2.48	12.40		11.59	2.26
1.18		3.11				Micăsasa . .			12.01		11.28	1.54
1.34		3.31		9.42	sos.	Copşa-mică .	pl.	2.15	11.41		11.10	1.35
2.13		3.46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14		11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaş . . .			10.55		10.48	12.45
3 04		4 45		10.22		Elisabetopol .		1.40	10.21		10 18	12.16
3.40		5 27		10.51		Sighişóra . .		1.06	9.42		9.43	11.33
4.03		6 12		11.12		Haşfalĕu . .		12.52	9.12		9.19	11.16
5 34		7.50		12.26		Homorod . .		11.54	7.45		7.38	10.03
6.12		8.37		12.58		Agoştonfalva .			7.02		7.22	9.25
6.41		9.07		1.15		Apaţa . . .		11 11	6.36		6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra . .			5.58		6 33	8.28
8.—		10.25		2.09	sos.	Braşov . . .	pl.	10.10	5.08		5.57	7.48
3.55		11.—		2 19	pl.		sos.	10 05	5.20			9.08
4.40		12.26		3 01		Timiş . . .		9.39	4.14		5.20	8.28
5.10		1 11		3.31		**Predeal** .		9.12	3.32		4.14	8.01
12.00		8 30		9.30	sos.	Bucuresci . .	pl.	5 35	9.15		3.32	3.15

Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

Tren mixt	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoş . . .		7.02	1.58	7.38	9.59
4 12	9.37	4.37	12.26		Cipău . . .		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oşorhei . .	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9.35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs. . .	pl.		7.54	3.30	8:05

Ghiriş — Turda

tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.		tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.
7 33	11.—	5.—	10.21	Ghiriş	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persón.	Tren mixt	tren de persón.	tren mixt						tren mixt	Tren mixt	tren de persón.	tren de persón.
2.20	4.45	11.55	7.10		pl.	Copşa mică .	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3.13		Ocna . . .		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	12 57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29	Marţa şi Vinerea		8.57
	6.16		3.58			Avrig . . .		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraş . .	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

tren mixt	tren mixt	tren mixt	tren mixt		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna.	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12.20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Braşov — Zêrneştĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtu	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55		Braşov	7.44	1.29	
10.28	6.36		Zêrneştĭ	6.20	12.05	

Mureş-Ludoş — Bistriţa

4.—	9.10	4.20	Mureş-Ludoş	6.46	7.21	Numai Vinerĕ circulă
5 03	10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6 48	Numai Luia comunică 12 41	N. Marţa comunică	Ţagu-Budatelic . . .	Circulă numai Marţa	4.50	9.40
7.38	1.54		St. Mihaiu de câmpie .		3.44	8.46
8.33	3.02		Lechinţa		2.48	7.43
9 07	3.41		Ş.-Măghiăruş		2.01	6.52
9.59	4 55		Bistriţa		1.16	5.55

Arad — Timişóra

6.20	11.25	5.—		Arad		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timişóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5.10	Seghedin.	6 05	2 30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl. Sibiiu . sos.	7.10	9.20
5.42	2.27	„ Selemberk „	6.57	9 07
6.06	2.51	„ Cisnădie pl	6.36	8.46

Sighişóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighişóra . . .	9.51	5.32
3.54	11.48	Haşfalĕu . . .	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Notă: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţi cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.